

que deux arcades ogivales, est du XVe siècle ; mais un cloître avait été bâti antérieurement, au XIIIe siècle. Le réfectoire date du XIIIe siècle. L'ensemble de l'abbaye offre une série de bâtiments anciens " d'un puissant intérêt pour l'architecture de la fin de XIIe et celle des commencements du XIIIe siècle. En voyant dans tous les bâtiments de Beauport de cette période, le plein cintre roman et ses ornements employés concurremment avec l'ogive et les moulures caractéristiques du gothique, on y trouve la preuve que la lutte fut longue entre ces deux formes d'architecture. A Beauport, elle dura près d'un siècle " (p. 38).

A noter aussi que l'auteur donne (p. 39) le fac-simile du sceau ancien et du sceau moderne de l'abbaye.

Averbode.

E. VALVEKENS, O. Praem.

...

William Walker Rockwell, *Liber miraculorum Ninivensium Sancti Cornelii Papae*. Göttingen — New-York, 1925.

Weinige oud-Premonstratenser abdijen kunnen voor de twee eerste eeuwen van hun bestaan haar geschiedenis opbouwen op een zoo rijk en verscheiden materiaal als het gegeven is aan de abdij van Ninove. Voor deze immers ligt ter hand, buiten charters, cartularia, necrologium, rekenboeken en dies meer, het befaamde *Chronicon Ninivense* dat Balduinus einde der XIIIe eeuw opstelde, en het thans opnieuw kritisch uitgegeven *Liber Miraculorum*, dat ons het verhaal brengt van oog- en oorgetuigen uit de XIIe eeuw.

En deze bouwstoffen liggen daar voor ons gereed om verwerkt te worden : het *Chronicon*, uitgegeven in MGH, dl XVI, blz. 515-546 ; het *Liber Miraculorum* in deze prachtige uitgaaf van Dr. Rockwell, professor in de geschiedenis aan het " Union Theological Seminary " te New-York, die het oorspronkelijk handschrift daar zelf, in de bibliotheek van dat seminarie teruggevonden heeft.

We kunnen enkel goed zeggen over deze waarlijk meesterlijke uitgaaf en den uitgever onzen besten dank toesturen.

Daarom mag het volstaan hier een kort begrip van zijn boek te schetsen. Het bevat hoofdzakelijk twee deelen : de inleiding (blz. 1-52) en den tekst (blz. 53-115).

De inleiding brengt ons een zakelijke en nauwkeurige beschrijving van de handschriftelijke bronnen der geschiedenis van Ninove voor de eerste eeuw van haar bestaan, en een kort maar degelijk overzicht betreffende haar geschiedschrijving in de abdij zelve in het verloop der eeuwen ; verder eene uitvoerige studie aangaande het

onderhavig handschrift " de nieuwgevonden hoofdbron voor de geschiedenis van Ninove ", en eindelijk de verwerking dezer "hoofdbron" voor de geschiedenis van Ninove.

De tekst is uitgegeven volgens al de vereischten van de geschiedkundige kritiek, met verwijzing tot de vroeger brokstukkige uitgaven door Miraeus, de Bollandisten en de MGH.

Niet alleen is deze uitgave van het hoogst belang voor de geschiedenis van Ninove ; ook voor de algemeene geschiedenis der Orde vindt men er het een en ander uit te sprokkelen, o. a. aangaande de parochiale werkzaamheid der witheeren in de XIIe eeuw reeds. Ook aangaande de enigmatieke abdij van Liederkerke en een ongekend nonnenklooster te Pamel geeft het waardeerbare aanduidingen.

De uitgever is bijzonder goed op de hoogte van de oude en nieuwe Premonstratenser literatuur. Dat hij (blz. 190, nr 4) uit de *Annales* van Hugo der Premonstratenser abdij van Brindesi niet heeft weten te vinden, is een klein euvel, te meer daar ze er in voorkomt onder den naam *Parvus Pons Brundusii* (l. c., II, 497).

Ten slotte : voor de norbertijner geschiedenis eerste-klas-bronuitgave zooals we er nog vele wenschen.

Abdij Averbode.

J. EVERS, O. Praem.

* * *

A. Dégert, Le Nécrologe de Saint-Jean de la Castelle. *Bulletin de la Société de Borda* (Dax, Landes, France), t. XLIX [1925], p. 36-48.

Depuis que M. l'abbé J. L é g é, curé de Duhort-Bachen (Landes, France) a publié (Bordeaux, 1878) sa médiocre monographie *Monastère et abbaye royale de Saint-Jean-de-la-Castelle à Dufort ou Duhort*, l'histoire de la célèbre abbaye gasconne a reçu des contributions de réelle importance. On en est surtout redevable à deux membres laborieux et compétents de la Société de Borda : M. l'abbé C. Daugé, curé actuel de Duhort-Bachen, et M. l'abbé A. Dégert.

L'étude de l'histoire médiévale de Saint-Jean de la Castelle est rendue particulièrement difficile depuis que les Huguenots du comte de Montgomery ont détruit et brûlé l'abbaye avec ses archives (7 septembre 1569). La plupart des titres de propriété et des anciens manuscrits furent alors anéantis ou emportés ; à l'exception de ceux que, comme on peut le présumer, le prélat avait sauvé en fuyant vers la frontière espagnole. Il est donc de première importance pour l'historien de cette ancienne abbaye de rechercher les documents échappés à la destruction.